Leto XVII. V.b.b. Klagenfurt (Celovec), dne 7. julija 1937 Št. 27.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Na težavni poti.

Solnograški glavar Rehrl je o priliki otvoritve dograjene promenadne ceste pod Visokim Klekom izgovoril besedo o simboličnem pomenu nove zgradbe: tudi Avstrija in njen kancler gresta po težavni, neizgrajeni poti navzgor k obnovi družabnega in gospodarskega reda. Cesta, zgrajena med skalovjem in ledeniki visokih gora, ki naj jo krona vspenjača tik pod vrhom gorskega velikana, je resnično podobna poti, ki jo hodi nova država med nebroj težavami in skoroda nepremostljivimi ovirami v smeri k visokemu cilju krščanskega reda. Pod Visokim Klekom slavi človeška tehnika zmago nad uporno, silovito naravo. Bo zamogla tudi Avstrija triumfirati v novem redu ob razpadu in razkroju starega sveta?

Nadčloveški trud je položen v triletje nove države. V maju 1931 je izšla socialna okrožnica sv. očeta, v naslednjih letih je predvsem veliki Šeipel širil njene misli in jim pripravljal pot, v septembru 1933 je kancler Dollfuss o priliki katoliškega dneva na Dunaju v zgodovinskem govoru iz nje proglasil novi avstrijski program. Socialna okrožnica naj postane živo dejanje. Nato je izšla provizorna ustava, ki govori o stanovski ureditvi družabnega življenja. Sledila ji je doba ostrega trenja, ko so se v februarju 1934 uprli socialisti, v juliju istega leta pa narodni socialisti, hoteč z orožjem zavojevati državo za svojo zamisel.

V marcu 1934 je kot prvi izšel zakon o strokovni zvezi, ki je nova, prostovoljna delavska organizacija javnopravnega značaja. Njej vporedno se ustanovijo organizacije delodajalcev v zvezah industrijalcev, obrtnikov, trgovcev in finančnikov. Delavska organizacija in organizacije delodajalcev naj bi se v danem trenutku združile tako, da bi v posameznih stanovskih skupinah bili zajeti delodajalci in delojemalci. Prvo stanovsko skupino tvori brez prehoda preko posebnih delodajalskih in delojemalskih organizacij kmečki stan, ki je zadobil ob volitvah minulega oktobra svoj avtoritarno-demokratični značaj po voljenih zastopnikih. S tem doseže kmečki stan kot prvi svojo stanovsko samoupravo. Poleg kmetov imajo svojo dovršeno stanovsko skupino javni nastavljenci, ki imajo državo kot skupnega delodajalca. V naslednjih letih naj sledijo še ostali, doslej v dve socialni skupini ločeni stanovi in za njimi naj se stvori kot zadnja stanovska skupina organizacija prostih poklicev.

Ogrodje nove, stanovske Avstrije postaja vidno. Država dobiva novo obliko, novo telo. Seve je to telo mrtvo ali samo životari dotlej, dokler v njem ne zaživi tudi duša. Duša stanovske države, ki temelji na socialni okrožnici sv. očeta, zamore biti samo živo krščanstvo, iz katerega se premaga osebna, razredna in nacionalna sebičnost ter se narod s svojimi stanovi in poedinci podredi splošni gospodarski in duševni dobrobiti vsega avstrijskega ljudstva, v prvi vrsti pa dobrobiti malega, doslej nasilno od uživanja socialne in narodne pravice najdalje odmaknjenega ljudstva. Nova pot Avstrije postaja manj organizatornega in bolj vzgojnega značaja: ljudstvo naj prešine krščanski, resnično narodni in stanovski duh, iz katerega naj v novem telesu vstane novo, boljše gospodarsko in družabno življenje. Danes predvsem je čutiti, da se nahajamo sredi trenja duhov, ko se mlado, mnogokod komaj porojeno krščanstvo bori z reakcionarno in brutalno silo starega liberalizma. Vsi znaki sodobnega življenja kažejo, da gre danes bolj kot v februarju in juliju pred tremi leti za obstoj ali propast neodvisne Avstrije.

Korajžni, ja, drzni poizkus obnove Avstrije v krščanskem, socialnem duhu vzbuja v svetu razumljivo pozornost, posebno ker se veliki svet sam zadovoljuje s plitvejšimi in zato brutalnejšimi eksperimenti obnovitve življenskega reda po fašizmih in komunizmih. Poizkus rešitve nemštva v Avstriji po krščanstvu je resnično veličasten ob v nacionalizmu in novem poganstvu tonečem in razkrajajočem se nemštvu v rajhu. Zgodovinska nujnost je hkrati, porojena iz zaigranega poslanstva nemštva v stari monarhiji. Kdor veruje v Previdnost, ki odloča usodo narodov in držav, po njihovem notranjem zdravju, mora ob dosedanjem silovitem naporu mlade Avstrije verovati, da je nemštvu ob Donavi, morda zadnjič, naklonjena prilika, da opraviči svoj življenjski obstoj s tem, da se uveljavi po zrelosti svojega duha in po bogati izkušnji svoje tisočletne zgodovine pred svetom in še posebej v krogu mladih, v razmah stremečih narodov-sosedov ob Labi, Donavi in Savi. Visok je zastavljeni cilj nove države, tako visok, da mnogi črnogledi majejo z glavami ob drznem avstrijskem poizkusu. Dosedanja pot mlade države pa utemeljuje primero solnograškega glavarja z gradnjo ceste med ledeniki in skalovjem.

Mi koroški Slovenci smo dozoreli tako, da kot zadnji del plemena Jugoslovanov, izročenega v varuštvo avstrijskega nemštva, zamoremo novi trud in novo delo v Avstriji stvarno oceniti in mu pridružiti še svojo pomoč in podporo. Pred očmi so nam besede velikega Kreka, izgovorjene o priliki zadnjega sestanka poslancev južnih in severnih Slovanov z nemškimi poslanci stare monarhije: „Velike stvari se rodijo iz nesloge, neprimerno večje iz sloge!“ Seve je moralo tedaj priti tako, da se je poizkus katoliških Nemcev, rešiti razpadajočo monarhijo s priznanjem enakopravnosti avstrijskih Slovanov, izjalovili ob ogorčenem protestu liberalnega nemštva, ki je rajši izdalo staro monarhijo, kot pa priznalo pravo krščanskega reda. Ne moremo se danes otresti utisa, da doživljamo oni zgodovinski trenutek v malem v tisočerih prilikah našega narodnega življenja, ko srečavamo oholost in kratkovidnost velenemškega duha in ko se brez uspeha borimo celo še za prvine našega kulturnega življenja. Zasmeh nacionalne nadutosti je spremljal v tistem zgodovinskem trenutku, ki je odločeval o biti ali nebiti večstoletne države, one, ki so verovali ali zaverovali v novo pravico in nov red, ob posmehu strahovite nacionalne kratkovidnosti velenemštva se je zrušila za vedno nekoč tako vzvišena ustanova človeškega duha. Da bi končno vzklilo novo življenje na razvalinah slepote in samoljubja!

r.

Španija — odločitev za Evropo?

Ravnodušnost Anglije in Francije ob izstopu italijanskih in nemških zastopnikov iz španskega odbora v Londonu je Berlin in Rim vznemirila. Takoj nato so poslali v London noto, da se nevmešavanju v španske spore ne odpovedujejo, zahtevajo le, da se priznata oba vojna tabora v Španiji kot vojskujoči sili in da s tem prevzameta polno odgovornost za način vojne v zraku, na kopnem in morju, dosedanje nadzorstvo velesil pa bi ostalo ko doslej. V Londonu so predloge Italije in Nemčije odklonili, španski odbor pa je odložil zadevo do prihodnje seje sredi julija.

Mednarodna napetost, poostrena po španski vojni, dosega s tem svoj višek. Angleži so vsekakor gospodarji položaja in bodo s podvojenimi silami stremeli za tem, da onemogočijo v Španiji zmago tega ali onega tabora. Španija naj po njihovem mnenju izkrvavi, da ne bo imela veselja ne do komunizma ne do fašizma. Kako se bosta glede Španije odločili fašistični državi, bomo kmalu videli.

Na španskih frontah zmagujejo nacionalisti naprej. Bližajo se obmorskemu pristanišču Santander na severu ter pripravljajo napade v osrčju dežele. V Pariz sta dospela predsednik in še en minister valencijske vlade, ki sta prosila Francijo za pomoč v kritičnem položaju, sicer se morajo rdeče čete predati na milost in nemilost nasprotnikom. Verjetno je, da bo Francija ob neuspehu londonskih pogovorov ponovno podprla rdečo vlado z orožjem in vojaštvom.

Nemčija hoče proč od Rima. Kulturni boj narodnih socialistov v Nemčiji se nadaljuje. Zasebne šole so prepovedane, cerkvenim redovom so prepovedali nabiranje darov, skrčeni so državni prispevki Cerkvi; nedavno so zaprli tudi več protestantovskih pastorjev. Hitler pa je na würzburškem zborovanju izpovedal, da bo versko-nravni vzgoji nemške mladine kmalu storjen konec. Tudi je vedno glasneje čuti zahteve narodnih socialistov, naj prepove vlada nemškim škofom občevanje z Vatikanom. Sedaj pričakujejo takozvano belo knjigo, v kateri bo sv. stolica obrazložila slučaje, v katerih je Berlin prelomil sklenjeni sporazum.

Zopetni padec francoskega franka. V Franciji narašča nerazpoloženje napram bivši Blumovi vladi, ki je s svojo finančno politiko napravila državi ogromne dolgove, ki jih bo sedaj plačevala z največjimi težavami. Finančnemu ministru so morali dovoliti predujem 15 milijard frankov, da krije najnujnejše obveznosti. Vrednost franka je vlada znižala za 12%, zakar je zvišala davke in železniške tarife. Socialisti se začenjajo novi vladi polahno odmikati. 10. julija imajo svoj letošnji kongres, ki bo odločil nadaljno usodo Francije.

Hodža o zbližanju v Podonavju. Nedavno je govoril čehoslovaški min. predsednik Hodža o Podonavju. Dejal je, da pride slejkoprej do gospodarskega sodelovanja med Malo Zvezo in blokom rimske pogodbe. Verjetno je, da pristopi v novi delokrog tudi Bolgarija. Upati je, da bodo velesile omogočile v srednji Evropi pogajanja med državami. Pri vsem pa bodo države srednje Evrope ščitile svojo politično neodvisnost in se pokorile načelu medsebojnega nevmešavanja v notranje razmere.

Prijateljstvo med Poljsko in Rumunijo je potrdil poset rumunskega kralja Karola v Varšavi. Suverena so Poljaki sprejeli v izrednem slavju ter mu predvsem razkazali svojo močno vojsko. Listi so zapisali besedo o oboroženem prijateljstvu dveh držav, ki imata skupnega sovražnika v sovjetih.

Palestino bodo razdelili v židovski in arabski del. Večni prepiri med židi in Arabi so Angleže privedli do sklepa, da razdelijo Palestino, tako da dobita oba naroda neke vrste poltično samostojnost, seve pod angleškim pokroviteljstvom. Predlog delitve ne najde ne med židi in ne med Arabci pristašev, ker si eni in drugi lastijo pravice nad celo deželo. Verjetno je torej, da bo delitev ostala samo v predlogu.

Ognjeni zublji na vzhodu. Ob reki Amurju je minuli teden prišlo do prvih oboroženih spopadov med sovjetskimi in mandžurskimi ter japonskimi

oddelki. Na Amurju samem se je razvila med brodovjem sovražnih držav pravcata bitka. Japonska dolži sovjete, da so izzvali spopade, sovjeti spet obdolžujejo Japonce. V Mandžurijo so prispeli novi sovjetski in japonski oddelki, sovjetska obala ob Tihem morju je istotako alarmirana. Medtem se že vršijo diplomatski razgovori med obema državama, ki bojo nove vojne sovražnosti preprečili, seve pa ne bodo mogli odstraniti nasprotstva in napestosti med njima.

O manjšinskem vprašanju so razpravljali na zborovanju Lige za zvezo narodov, ki se je vršila začetkom julija v Bratislavi. Zastopnik čeških Nemcev je povdaril, da se da manjšinsko vprašanje rešiti le na podlagi enakopravnosti narodov. Manjšinsko vprašanje nikakor ni notranja zadeva držav, marveč je tudi mednarodnega značaja. Manjšinski razgovor je zaključil sklep, da bo posebna komisija ugotovila položaj tudi onih narodnih manjšin v državah, ki jih ne obvezuje mednarodna manjšinska zaščita.

Nemci na Madžarskem se začenjajo braniti prevelikega prijateljstva rojakov v rajhu. Njihov vodja Pinter je nedavno zapisal, da hočejo madžarski Nemci varovati svojo kulturno ravnopravnost, pri tem pa se čutijo povezane z Madžari. „Usoda madžarskega nemštva bo odločena v Budimpešti in nikdar v Berlinu ali Stuttgartu. V lastnem interesu naj dajo Ogri Nemcem ravnopravnost in s tem onemogočijo narodno-socialistično propagando."

To in ono. Na Irskem so bile volitve in je zmagal vodja Ircev de Valera. — Jugoslovanska skupščina se bavi s predlogom konkordata in ga bo najbrže odobrila. — V Albaniji so imeli minuli teden nov upor in je bilo aretiranih več častnikov. — V novejšem času zahteva tudi Poljska kolonije. — 12. julija bo v Londonu zboroval kongres evropskih narodnih manjšin. — Poročajo o katastrofalnem nazadovanju sovjetske industrije, kateri primanjkuje predvsem sirovin. Sovjetska vlada je razpisala notranje posojilo v znesku 4 milijard rubljev. — V Poznanju na Poljskem bo v avgustu mednarodni kongres Kristusa Kralja. – Izvršen je bil atentat na min. predsednika Portugalske, Salazar-ja, ko se je vračal iz cerkve. K sreči predsednik ni ranjen.

Možata beseda.

Razvoj zadnjih mesecev v deželi da misliti mnogim treznim ljudem, povezanim z usodo domovine, in iz njihovih vrst je vedno pogosteje slišati svarila in opomine. V četrtkovi številki minulega tedna je priobčil „Kärntner Tagblatt" načelne stavke o nalogah novoustanovljenega koroškega tiskovnega društva. V članku s podnaslovom „Naše dolžnosti" beremo med drugim to:

„V boju proti krščanskemu svetovnemu nazoru je toliko hinavščine, lažnjivosti, nizkotnosti, umazanije in pretiranosti. Zato za nas ni plemenitejše naloge kakor je ta, da smo klicarji in borci za resnico, čast in svobodo kristjanov. Naj je boj trd in oster, ker mora iti skozi umazano, sovraštva polno laž in obrekovanje, izvedli ga bomo po vzgledu rajnega Luegerja. Na naši strani je najmočnejše in najstrašnejše orožje: Za resnico in krščansko obnovo se bo krščanski, avstrijski tisk v deželi boril navdušeno! To naj vedo dobri, soborci in mnogi obupanci kakor tudi nasprotniki!

Duševna borba se ne vrši samo v verskem področju, marveč tudi na narodno-političnem in gospodarsko-družabnem. To nikakor ni novo. Če hodijo danes zakoniti in nezakoniti ljudje naokoli po deželi in delajo, kakor bi bila svoboda dežele bogvekako ogrožena, potem spominja to počenjanje v raznih obmejnih prireditvah, učiteljskih zborovanjih, v telovadnih in sličnih društvih in krogih na sorodne dogodke, ki jih beleži naš katoliški avstrijski tisk vedno spet v svoji boja polni zgodovini. Ponajveč so sinovi onih očetov, ki so govorili o hranitvi domovine in nemškem narodu na Koroškem samo v zvezi z Nemčijo, ki niso nikdar mislili na ohranitev Koroške v okvirju tedanje avstrijske države, ki so namesto tedanje avstrijske zvezne himne peli pesem o Nemčiji, ki so v javnih korporacijah pa do državnega zbora vzklikali Hohencolerncem. Danes vpijejo sinovi tovrstne smeri pač „Heil Hitler!", pojejo pesem o Nemčiji ali „Horst Wessellied" **in na njihovih različnih sestankih bližje ali dalje od neposrednega obmejnega ozemlja je beseda Avstrija ali priznanje k Avstriji ali celo k Dollfussovi državi ravno tako neznano ali osovraženo kakor hudiču blagoslovljena voda.**

Ne gre pri tem za vprašanje, ali je obmejno ozemlje po tej ali oni smeri onstran Karavank več ali manj ogroženo. Za to ne gre različnim nacionalnim krogom, marveč to jim tedaj kot danes zaželjen povod, da govorijo o nemštvu, ki ga mislijo, ter da se shajajo, da jim ni treba govoriti o Avstriji in avstrijski državi. Avstrija, velika Avstrija je morala težke grehe te nepoštene nacionalne, a nikakor nemške politike teh krogov težko plačati in zadostiti. Baš oni Nemci v inozemstvu, ki živijo danes v novem inozemstvu, so te zločine gotovim krogom v deželi glasno dovolj povedali.

Proti tem izrodkom, proti temu strankarsko-političnemu obravnavanju neznansko težkih vprašanj obmejnega ozemlja in domovine se je katoliški, avstrijski tisk boril od vsega početka. Začeti hočemo poostren boj proti vsemu temu nepoštenju in dvojezičnosti v narodnopolitičnih vprašanjih, ker smo kot Avstrijci predobri Nemci in ker spoštujeme nemško poslanstvo ter ne moremo mirno zreti, kako se nemško ime zlorablja za strankarsko-politične in skrito protiavstrijske cilje.

Katoliški tisk v deželi je bil od vsega početka neustrašen zagovornik pravičnih interesov gospodarsko slabotnih. Tudi tod je ostal boj enak. Kdo se ne spominja časov, ko je šel boj proti „črnim" in „klerikalnim" tako daleč, da so vsakega, ki se je neustrašeno priznaval h krščanstvu, gospodarsko izločiti? Neustrašeno je nastopal katoliški tisk proti izrodkom uničevanja kmetov, ki je postalo nekaterim organizacijam pravcati monopol, iz katerega so male kmete in kajžlarje zapostavljali z najbolj zvitimi sredstvi in odkoder je bilo v zadnjih letih ponovno slišati v zvezi z akcijo za pomoč kmetom in z delovanjem kulturnega sveta. **Boj za gospodarske in socialne pravice malih, kmetov, obrtnikov, malih trgovcev, predvsem pa delavstva, gre naprej!..."**

† Nadškof dr. Anton Bon. Jeglič

Slovenski narod stoji ob svežem grobu svojega kneza in voditelja. V ponosnih gorenjskih Begunjah se je rodil leta 1850. Po gimnazijskem in bogoslovnem študiju je bil leta 1873 posvečen v mašnika, nakar se je šolal na dunajski in na nemških univerzah. Po kratkem dušnopastirskem in profesorskem delovanju ga je povabil veliki nadškof Stadler v Sarajevo, kjer je bil kanonik in pozneje pomožni škof. Leta 1898 ga je papež Leo XIII. imenoval za 28. škofa ljubljanske škofije. Svojo škofijo je Jeglič vodil skozi viharne čase celih 32 let. Neizbrisni so sledovi njegovega delovanja. Prenosil je vso škofijo po geslu: Po Mariji k Jezusu. Vsepovsod so vzrastle Marijine družbe za dekleta, za fante, za može in žene. V Št. Vidu je s pomočjo škofljanov ustanovil škofijsko gimnazijo, prvo s slovenskim učnim jezikom. Vsaka njegova vizitacija in birma je bila misijon in obnova za vso faro. Svojo skrb je posvetil tudi prosvetnim društvom, orlovstvu, Tiskovnemu društvu, skratka vsem kulturnim pokretom svojega naroda. Pri vsem svojem ogromnem in napornem delu pa je našel še časa, bolje, ukradel ga je nočem, da je s pisano besedo govoril preko mej svoje obširne škofije vsem Slovencem. Njegovih knjig in knjižic je nad sto. Vsepovsod je branil božjo posodo svojega naroda, na Dunaju in v Parizu in v Beogradu je nastopil kot branitelj najsvetejših narodnih pravic. Da je imel kot neustrašen bojevnik svoje nasprotnike, je jasno. Tudi na Koroškem je bodril h krščanski prosveti na slavnem orlovskem taboru v Sinči vesi leta 1919.

PODLISTEK

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(6. nadaljevanje.)

„Poslušaj... če bom zavriskal, pridem tudi jaz gori... če ne, me ne bo!" Zasmejal se je in utonil v jutranjem somraku. Vzpenjal se je v reber. Preden je izginil v bukovju, se je nad dolino razlegel vrisk.

Liza je čula. Od sreče se je smehljala, ko je zapirala okno.

„Pride, pride," je šepetala, „morda... zadnjič."

*

Po dolini so se majali težki vozovi s senom naloženi. Grabljice in kosci so peli v večer, ki so ga zlatile škrlatne zarje. Revež je sedel v bajti, kjer je v drugem kotu za pregrajo stala njegova pisana krava. Nekdo ga je poklical. „Če si notri, pridi ven!"

Pogledal je skozi okence. Pred bajto je stala ženska, oblečena v črno. Revež je ni spoznal. Stopil je na prag in jo gledal. Visoko raščena je stala pred njim. Suhljata postava je pričala o pomanjkanju, kajti videlo se je, da je telo zmedlelo. Tudi plave oči, poteze žarečih ustnic so bile nekam trudne. Gosti, mehki lasje so ji malomarno padali na čelo in vdrta lica.

„Iz mesta je," je pomislil, „nizke šolničke nosi." Tiho se je zasmejal sam sebi, ko je uprl pogled v grudi, ki so že v deviški čistoti dihale pod obnošeno obleko.

„Me ne poznaš?" je vprašala.

Po glasu je slutil. „Katarina!"

Ozrla se je v dolino. „Kaj počne oni norec?"

„Dober človek je, zakaj bi bil nor?"

Katarina se je zlohotno posmehnila in naglasila s posebnim poudarkom: „Za vas!"

„Veliko jih poznam, ki jim je preje dobro storil. Čim starejši je, tem bolj se trese za denar."

„Ta je bil njegov bog, odkar ga poznam."

„Kaj hočeš, Katarina?"

Ženska ga je pogledala: „Tukaj ostanem!"

Revež je odprl oči: „Ne pojde."

„Zakaj bi ne šlo!" Kri je dahnila v bleda lica. Njegova žena sem, ni me preklical. Sveta se boji in se ga bo še bolj bal. Naveličala sem se potepanja. Kam naj se obrnem? Doma me nočejo videti. Ljudje kažejo za mano, kjer se pokažem. On se valja v premoženju, jaz moram služiti."

„Če bi tistega ne bilo..."

„Tistega? Kdo je kriv, to te vprašam? Mlado nevesto je hotel, pa je mene kupil od očeta. Branila sem se, nič ni pomagalo. Moji starši so se polakomnili denarja. Zagrozili so mi, da me ubijejo, če pred oltarjem ne rečem, da ga vzamem. Kje je bila pravica? Gnal me je v hišo, gnal me je v postelj. Kaj sem vedela reva o svetu? Dokler ni prišel tisti lepi fant, ki mu je služil za hlapca. Ti ne veš, kaj je počel z menoj. To ni človek, to je živina!"

Zasopla se je. Revež je molče poslušal. Opazil je, kako ji je vzplamtelo v očeh nekaj divjega, groznega.

„Katarina, zdaj živi le še v spominih na prvo ženo."

„Bog vé, kaj je počel s to revo?"

„Menda jo je imel rad."

„Zato je tako zgodaj umrla. Pravili so, da je bila kot roža, ko se je poročila. Čez leto dni je hodila le še njena senca po hiši."

„Ne morem soditi, Katarina. Človek ima skrito srce."

„Jaz bom sodila nad njim. Le to te prosim, pojdi z menoj."

„K njemu," se je prestrašil Revež.

„Povej mu, da je tako najboljše zanj in zame. V cestnem jarku ne bom umirala."

Revež je premišljal, nato je stopil v bajto. Ko se je vrnil, je velel: „Pojdiva!"

Mrakovi so se zgostili, luči so sijale vanje.

„Počakaj me! Pokličem te." Obstala je za gosto mejo.

Balant je sedel na starem mestu in pil. Revež mu je previdno odkrival, kdo je prišel. Stari se je krčevito branil: „V mojo hišo? V to pošteno hišo! Ne, ne!"

„Tiho bodi, nikar ne rjovi. Ljudem se pokaže."

Pripelji jo. Zapri vsa vrata, da ne bo nihče slišal. Zapri, te prosim." Roke so se mu tresle.

Katarina je vstopila in pričakovala sredi izbe. Balant ji je obračal hrbet in se branil z obema rokama. Hudomušen smehljaj ji je šinil v lice.

(Dalje sledi.)

Telesno oslabel, duševno še mladeniško čil je izročil leta 1930 skrb za ljubljansko škofijo svojemu pomožnemu škofu, našemu rojaku dr. Rožmanu. Sam se je umaknil kot od Pija XI. odlikovani nadškof najprej v planinski Gornji grad in potem v tišino stiškega samostana. Sedaj je ves slovenski narod prepoznal v tem častitljivem, vseh uradnih dolžnosti oproščenem, samo molitvi za svoje ljudstvo živečem starčku-nadškofu svojega kneza in voditelja. Na vseh velikih prireditvah ga je narod pričakoval in z nedopovedljivim navdušenjem pozdravljal. Zadnjikrat je nadškof Jeglič nastopil na fantovskem taboru v Celju, kjer je 29. junija govoril zanj tako značilne besede, ki donijo kakor čudež iz ust skoro 88letnega starčka: „Ž i v i m o v v e l i k i h č a s i h! N a š č a s j e v e l i k, k e r d e l a v e l i k o h u d o b i j o, v e l i k, k e r d e l a m u č e n i k e i n n a m d a j e v e l i k e m o ž e. S a t a n i m a ž e s v o j o f r o n t o. P a i m a t u d i K r i s t u s s v o j o f r o n t o. I n t a f r o n t a b o d i t e v i, m o ž j e i n f a n t j e... M o r d a b o m o i m e l i š e h u j š e č a s e. M o r d a b o h u d o b i j a š e r a s t l a. Tudi pri nas na Slovenskem je že začela s svojim groznim delom. Upam, da vas ta hudobija ne bo niti zapeljala niti oplašila, ampak se boste z vso krepostjo uprli njenemu prodiranju... D r ž i m o k r s t n o o b l j u b o! O s t a n i t e z v e s t i k a t o l i š k i C e r k v i, p a b o m o o d v r n i l i o d s l o v e n s k e g a n a r o d a b o d o č e s t r a h o t e. T a k o b o m o v e l i k i d o č a k a l i v e l i k e č a s e. T a k o z a h t e v a j m o: P o v s o d B o g a i n D e v i c o M a r i j o!

To je bil testament velikega kneza in voditelja Slovencem. Brez bolezni je nato omahnil kakor vojskovodja na vojnih poljanah, prvi petek julija na god Marijinega obiskovanja, še predno je mogel stopiti pred oltar Boga, ki ga je ohranjal vse življenje duhovno mladega, močnega, svetniškega.

Minuli pondeljek je slovenski narod pri sv. Križu v Ljubljani polagal h počitku svojega kneza in voditelja nadškofa Jegliča. Skupno z našim prevzvišenim knezoškofom Adamom, presvetlim pomožnim škofom Andrejem in mil. kanonikom dr. Blümlom, ki so zastopali našo škofijo pri pogrebu, se tudi koroški Slovenci klanjamo duhu svetniškega Jegliča, katerega oporoka bodi sveta tudi nam: **Povsod Boga in Devico Marijo!** m.

DOMAČE NOVICE

1914.

(Nadaljevanje.)

Zahteve Avstro-Ogrske v ultimatumu srbski vladi v celoti so bile za državo, ki je hotela ohraniti svojo neodvisnost, nesprejemljive. Najprej je dunajska vlada zahtevala, da obsodi Avstrija vso „zločinsko in teroristično propagando" s slovesno izjavo, ki bo objavljena v uradnem listu in v posebnem dnevnem povelju srbski vojski. Vrhutega mora izpolniti 10 točno označenih zahtev, ki se nanašajo najprej na kaznovanje sokrivcev pri atentatu, potem pa na splošno prepoved protiavstrijske propagande v šolah, knjigah, časopisih in društvih. Razpustiti mora takoj Narodno Odbrano in zapleniti njeno premoženje, dalje mora odpustiti iz službe vse oficirje in uradnike, ki so za to propagando odgovorni in ki jih bo dunajska vlada imenoma navedla. Najtežja zahteva se je glasila, da mora srbska vlada dovoliti sodelovanje avstro-ogrskih zastopnikov pri pobijanju take propagande in pri sodni preiskavi zoper sokrivce sarajevskega atentata. Na ultimatum je bilo treba odgovoriti v 48 urah. Če ne bi bil ta čas v celoti sprejet, je imel avstro-ogrski poslanik v Beogradu z vsem osobjem takoj odpotovati na Dunaj.

Točno ob 6. uri popoldne 23. julija je izročil baron Giesl noto v srbskem zunanjem ministrstvu. Prevzel jo je finančni minister Paču, ki je zastopal odsotnega Pašiča. Tega so komaj našli v Novopazarskem sandžaku, odkoder je prihitel v Beograd. Kljub svarilnim poročilom dunajskega poslanika se srbska vlada očividno ni zavedala resnosti položaja. To dokazuje zlasti dejstvo, da je vrhovnega poveljnika srbske vojske vojvodo Putnika prehitela vojna napoved v avstrijskem zdravilišču Gleichenbergu, odkoder se je mogel vrniti šele s posebnim cesarjevim dovoljenjem v domovino. Po Pašičevem prihodu so se začela odločilna posvetovanja ministrov pod predsedstvom regenta Aleksandra. Drugi dan, 24. julija, pa je poslal regent dolgo brzojavko ruskemu carju in ga prosil pomoči v tej težki uri. Poudaril je, da je Srbija pripravljena sprejeti vse pogoje, ki se skladajo z njenim stališčem kot neodvisna država, toda nekateri pogoji zahtevajo izpremembo obstoječih zakonov, ki se ne more črez noč izvršiti. Carjev odgovor je priporočal Srbiji previdnost in opustljivost, toda prišel je prekasno, ko je avstrijski poslanik že odpotoval. (Se nadaljuje.)

Zgornjo-koroški učitelji in kor. Slovenci. Nedavno so imeli zgornje-koroški učitelji svoje zborovanje v kraju Möllbrücke, koder se stekata Drava in Mela. Na zborovanju je bilo med drugim predavanje nadučitelja Samesa o koroških Slovencih, katerega vsebino celovške „Freie Stimmen" sledeče podajajo: „Na podlagi zgodovinskih dokumentov je dokazal, da se koroški „Windische" ne morejo niti plemensko niti po zgodovinskem razvoju in ne po svojih običajih smatrati za pripadnike drugega narodnega plemena. Šele v teku zadnjih 50 let je opažati zaostritev narodnih nasprotstev in napredovanje „windisch"-elementa. Pokazal je na podvojena prizadevanja Slovencev, na gmotno podporo, na njihove stike in kulturno sodelovanje z neko drugo državo. Posebno se je spomnil težkega položaja učiteljev tega ozemlja, ki morajo kot voditelji domovinizvestega dela občutiti maščevanje narodnih Slovencev pri opisovanju in vlogah..."

Beležimo brez pripombe. Povodom otvoritve nemško-nacionalnega doma v Dobrli vesi sta stranki, bivajoči v domu slov. posojilnice oz. prosvetnem domu smatrali za pametno, da izobesiti zastave. Slovenci-domačini so iz spoštovanja do slovenskega značaja obeh domov skušali posredovati, da se ta nesmiselna manifestacija na slovenskih hišah ob otvoritvi nemško-nacionalnega doma opusti. Kar pridrvi o tem obveščeni, znani dobrlaveški Taurer ogorčen med slovenske posojilničarje, začne nad njimi kričati in trdi, da jih ima takoj aretirati glasom ukaza celovške varnostne oblasti. V svojem strašnem srdu še izusti: „Wir Deutsche lassen uns nicht mit euren dreckigen Füssen auf den Köpfen herumtreten!" Naši možje na izpade niso odgovarjali. — Povodom otvoritve je pozdravil v imenu dež. vlade dež. svetnik Ferlitsch, odzdravljalo se je splošno z „Heil"-klici.

Sami so se vjeli. Majnikova številka Südmarkinega glasila „G r e n z l a n d" prinaša svoječasne, slovenski materni besedi posvečene besede notranjega ministra Jugoslavije dr. Korošca na slovenske izseljence. Eden izmed prestavljenih stavkov se n. pr. glasi: „Die Muttersprache ist ein Schatz, aus dem der Vater und die Mutter jene Worte nehmen, die dem Kinde ins Herz dringen. Würde die Mutter zu ihrem Kinde die zärtlichsten Worte in einer fremden Sprache sagen? Sie wäre nicht die richtige Mutter." — Nemško glasilo pristavlja: „Te besede so tudi naše naziranje o naravni narodni in jezikovni družini. Toda kako se dajo združiti z odredbami proti nemštvu v Sloveniji, z razpustom krajevnih skupin švabsko-nemške kulturne zveze, s prepovedjo nemških predvajanj, s prestavitvijo nemških učiteljev in z zaigranjem nemških šolskih razredov?" — Glasilu bi mi dostavili naše vprašanje: In kako se more Südmarka strinjati s temi lepimi nazori o materni besedi, ko pa jih na Koroškem med Slovenci očitno tepta?

Redka slovesnost. (Loibach—Libuče.) Zadnjo nedeljo v juniju je doživela naša vas in z njo sosednji Šent Jur slovesnost, kakoršne pri nas že desetletja, v Šent Jurju pa sploh še ne pomnijo. Mnogo večerov so žrtvovala naša dekleta in napletla obilo vencev, fantje pa so postavljali mlaje in slavoloke, vse to v pozdrav našemu slavljencu novomašniku č. g. Mateju Igerc-u. Rojaka-novomašnika je pričakovala ogromna množica na griču pri sv. Juriju in ga pozdravila s solzami v očeh. Njegovi prijatelji in tovariši so mu zapeli pesem-zdravico, č. g. župnik in novomašnikov birmski boter pa sta mu častitala z ganljivimi besedami. V veliko veselje nam je še bilo, da so se veselili z nami rojaki z onstran meje in hiteli častitat novomašniku in nam. Ponosni zremo na svojega rojaka izpod Peče ter mu želimo mnogo blagoslova v vzvišenem poklicu, v katerem bo služil Bogu in svojemu domačemu ljudstvu.

Oberloibach—Gornje Libuče. Nismo ravno preveč znani in tudi ne veliki. Vedno smo pa preponižni. V zadnjem času šele se nam zdi, da imamo pravico do ponosa in samozavesti. Le nismo tako brez pomena, sicer se ne bi zdelo našim „prijateljem" potrebno ustanoviti pri nas „Heimatkreis". Zelo se trudijo, da bi nabrali mnogo članov in že so jih nekaj zbrali in sicer tudi takih, ki nemščine prav nič ne obvladajo in so poleg tega celo še tuji državljani. Novica o novi ustanovitvi nas je izprva osupnila, a sedaj pa smo že na delu, da se vzbudimo in se ojačimo. Mi slovenski frantje in dekleta se ne bomo šli učit plesov, ker jih itak znamo, kolikor je med njimi slovenskih. Pravo prosveto hočemo med nami vzbuditi, seči še po naših igrah in utrditi naš tamburaški zbor, da se kmalu pokaže, kje je več življenja.

Otroška igra z žalostnim koncem. V pondeljek 28. junija se je zgodila pri Glinjah težka nesreča. Trije otroci, med njimi osemletni Maks Užnik, sin pridne delavske družinice, so se igrali na poti iz šole. Mali Maksej se v teku pred tovarišem nenadoma pojavi na ovinku ceste, ko mu privozi nasproti z opeko naloženi tovorni avto Feliksa Fritz-a, otrok se v prvi osupnjenosti ne ve ganiti in kolo zgrabi nesrečnega dečka. Težko poškodovanega so takoj prepeljali v dež. bolnico.

Veselje in žalost. (Suetschach—Sveče.) Valentin Male, p. d. Frajmanov na Sali se je poročil z Žihrovo Micijo na Mačah. Stari Žiher je izročil svoje posestvo bodočemu pridnemu in podjetnemu zetu, toda po čudni usodi je isto nedeljo, ko je bil mladi par prvič oklican, že ležal na mrtvaškem odru. — V nedeljo 27. p. m. pa je sledil svojemu tovarišu tudi vrli Kališnikov Urhej na Mačah, ki si je izbral za družico Čabejevo Anico v Krajah. Ker sta oba vrla člana naše „Kočne", so jima Kočnarji pri poroki zapeli. Mladim družinam obilo sreče in blagoslova!

Drobiž. Prezident Miklas je s svojo družino prispel na letovanje v Vrbo. — Iz zbirke „domovinski groš dom. fronte" bodo sezidali na zgornjeavstrijski meji dve obmejni šoli. Odslej se bo zbiralo vsako leto v okvirju fronte. — Dež. glavar dr. Sucher je imenovan za višjega dež. sodn. svetnika. — V jeseni bodo izdani novi bankovci za 10 S. — Vojvoda Windsorski je nedavno ribaril v bistriškem potoku. — Italija nadaljuje z militarizacijo južnega Tirola. Sedaj kupuje nemška posestva in na njih naseljuje italijanske kmete. — Na dunajski higijenski razstavi je videti pripravo, ki dela predmete in tudi ljudi nevidne. — Z 10. t. m. se pričnejo športne prireditve ob Vrbskem jezeru. — V „Freie Stimmen" priporoča sekc. svetnik Mumelter, naj se rabi namesto označbe „Jugoslawien" vedno le „Südslawien" in utemeljuje, češ da Nemci ne znajo srbski. — Jesenska obrtna razstava v Celovcu bo od 25. avg. do 5. sept. — Na gosposvetski gori so našli obešenega uradnika cel. magistrata Gundlacha. — V Celovcu so zaprli lastnico gostilne Blumenstöckl Ano Lasnig in prisilnega upravitelja Göller-ja.

NAŠA PROSVETA

Naš šport.

Moderni čas je dal športu zelo vidno mesto v narodnem življenju. Ker pa človek le prerad pretirava, je šel tudi v gojitvi športnega duha večkrat predaleč na škodo duhovnega življenja. Zlato srednjo pot je vedno tako težko najti v življenju, a vsaj hoteti je treba. Vendar pa je v športni vzgoji veliko zdravega, odporno in utrjeno telo veliko lažje prenaša življenjske napore in zdrav človek je navadno tudi duševno bolj zdravih nazorov, ne obupava nad življenjem in se po vsakem porazu s tem večjo voljo zažene v življenjsko borbo.

Zato hočemo v naslednjem nekoliko pokramljati o tem, kakšen šport naj goji naša mladina, da bo ostala zdrava in odporna. Boste rekli, saj kmečki človek ima itak svoj šport na polju in v gozdu pri svojem delu in ko je delo končano, je utrujen in komaj čaka počitka. To je res. A delo samo še ni šport. Pod športom razumemo poleg utrjevanja telesa tudi duševno razvedrilo, razbremenitev duha, veselje po napornem delu. In nedelje je Bog določil za počitek in duševno razvedrilo. Ob samem delu človek nekam otrpne za lepote in veselje, treba je tuintam odmora in razbremenitve.

Če si v nedeljo opravil svojo versko dolžnost, namesto da greš v zatohlo gostilno, ali ni veliko lepše, če se vsedeš na kolo in se pelješ k bližnjemu jezeru, na katerih je naša Koroška tako bogata, in se v topli vodi okoplješ. Plavanje je zdravo, daje tek, sprosti živčne napetosti in utrjuje prav celo telo. Poskusite, fantje, sedaj poleti je tako lepa prilika. Učite se plavati, ne bo vam žal! Veliko lepega užitka boste imeli od tega.

Za spremembo pa napravite kak izlet v svojo okolico. Pri tem spoznavate nove kraje, srečavate nove ljudi in vaše obzorje se bo samo posebi razširilo. Ne smete tičati vedno samo v svoji domači vasici, življenje je pestro in široko, stopite včasih iz domače vasi v svet, videli boste, koliko novega in lepega boste srečali na svoji poti Sosebno vam, dekleta, bi priporočal krajše izlete iz domače vasi, da se v veseli družbi naužijete krasot božje narave.

In enkrat se opogumite ter se povzpnite na kako goro ali planino. Vsa Koroška je obdana s tako lepimi in visokimi planinami. Koliko lepote je v tem, ko človek doseže vrh gore in se pred njim odpre toliko sveta. Globoko spodaj gledaš polja in travnike, kot bi gledal na krasno preprogo. Tam spodaj si pustil skrbi in vsakdanje življenje, tu v višavah si čisto drug človek, tvoj duh postane lahak in veder, življenje gledaš z drugačnimi očmi, vse je nekam veličastno in v tebi je skoro sveto razpoloženje. Zdi se ti, da si bližje Bogu in skrivnostim božje narave. Če si enkrat doživel to lepoto, te bo vedno in vedno vleklo na planine.

Mladina! Posegaj po lepotah narave, te so najčistejše in tako veličastne! Izleti, voda, planine, to naj bo tvoj šport. Mnogo lepega ti lahko nudi narava, če se ji približaš z odprtimi očmi in odprtim srcem. Ješko.

GOSPODARSKI VESTNIK

Ali naj kupujem umetni gnoj?

Kdor bere gornji naslov, se bo nasmehljal, češ, saj ni denarja niti za najpotrebnejše, kako naj kmet kupuje še umetni gnoj. Lahko pa bi kdo zastavil obratno vprašanje, kako naj sicer kmet odplačuje obresti svojega dolga, če ne s povečanjem svojih pridelkov. Znano je, da se pridelek poveča najbolj in najcenejše z umetnim gnojenjem. Resnica je torej v sredi: če imaš odvišno, za gospodarstvo namenjeno svotico, naloži jo v nabavo umetnih gnojil!

Naša zemlja trpi na pomanjkanju hranilnih sokov. Mislimo samo, da daje že desetletja in stoletja svoj pridelek v večji ali manjši meri, zanj pa sprejema bore malo potrebne ji hrane. Zato modrujejo naši gospodarji tolikrat o lačni zemlji. Številke, četudi samo ustmeno izročene, pričajo, da se letni pridelek ob uporabljanju domačega gnojila postopoma niža. Seve je nazadovanje razvidno šele po desetletjih. Ni ga boljšega sredstva za povečanje pridelka, kakor je umetno gnojenje, potrebno še, če ga podpremo s sejanjem izbranega semena, globokim oranjem in skrbno pletvijo. Na prvi pogled neverjetno zveni, da se splača umetni gnoj najprej na travnikih in pašnikih. To verjame le tisti, ki je že računal s svinčnikom vse izdatke in dohodke iz svoje živinoreje. Najvidnejši pa je uspeh umetnega gnojenja običajno pri krompirju, katerega pridelek se najmanj podvoji. Našim njivam ponajveč primanjkuje dušičnaste hrane. V glavnem velja, da je razumna uporaba umetnih gnojil prav rentabilna in da je rešila že mnogo kmetijo propasti.

„Razumna uporaba," tako smo zapisali. S tem hočemo reči, da je treba ceniti tudi domači gnoj, da je treba uporabljati tudi gnojnico in se seznaniti z napravo komposta, potem se splača tudi kupovanje umetnih gnojil. Nikakor pa ne gre — kakor je še mnogokod med nami — da poznamo samo živinski gnoj. Potem se čudimo, če tako malo pridelamo. Najboljše je takozvano menjavalno gnojenje, pri katerem služi umetni gnoj kot dopolnilo domačemu in se menjavaje uporablja za njive in travnike.

Naša zemlja je skopa in se ne more meriti z ono v žitorodnih krajih. Ob peščenimi svojih tal trpi lakoto in se rada špunta s svojim gospodarjem, ki ji noče priznati, kar ji gre. Tem radodarnejša pa je onemu, ki zna vanjo naložiti od časa do časa tudi kak šiling v obliki dokupljenih gnojil. Mirko.

Prazno rženo klasje povzročajo razne okoliščine. Najbolj navadna je ta, če je ob cvetenju slabo deževno vreme, ob katerem se rž slabo oplodi. Rž ima namreč to lastnost, da potrebuje za oplojenje cvetni prah iz tuje rastline, medtem ko se s prahom iz istega klasu in istega cveta le težko oplodi. Tako opazimo, da je deževno vreme v času cvetenja krivo gluhe, prazne rži. Tudi v hudi suši se zrnje ne more razviti, ali če je rž poležana, pa tudi, če je zemlja slabo gnojena.

V poletju pokvarjena živila. V toplem letnem času je treba marsikatera živila pravilno shranjevati, da jih ubranimo prehitrega pokvarjenja. Mleko takoj precedimo in zavrejmo ter hitro ohladimo, v jedilni shrambi pa pokrijmo s tenko tkanino. Maslo se obdrži najboljše trdo stlačeno v lončeni posodi. Sveže meso naj visi, solata počaka cel dan, če je zavita v papir, sadje naj je razprostrto na suhem in hladnem prostoru. Kuhinja je za živila pretopla. Moka v vrečah naj ne bo na kamnatih tleh ali zemlji, marveč na lesu.

Sovražnik gozdov. Na skorji in na korenini mnogih smrek je večkrat opažati neznatne kupčke rjave žagovine, na deblu se tvori smola, igle odpadajo, drevesna krona pa se rdeči. To so znaki, da biva v drevesu največji sovražnik gozdov — smrekov hrošček. Komaj pol cm je velik, od maja do julija in avgusta se zarije v bolna ali sveže posekana debla in leže tam 50 do 100 jajčic. Izlegle žuželke se razpasejo v deblu, prekinejo v njem sokoy dotok in tekom leta drevo uničijo. Zato preišče prijatelj svojega gozda v poletju vsa sumljiva debla in jih odstrani, suho vejevje pa pušča za vabo škodljivcu in ga nato sežge. Gozd sam bodi čist, posekanemu drevju naj se odstrani skorja, poškodovano vejevje se takoj odstrani, tako se ubraniš sovražnika, ki je uničil že cele hektarje gozda.

Zadružna pisarna javlja: Na prodaj je 500 l mošta, 20 panjev (kmečkih) čebel, drva, mehka in trda. — Kupi se takoj 200 kg črne ajde za seme. Naslovi prodajalcev in kupcev v zadružni pisarni v Celovcu, Viktringerring 26 P.

Celovški trg minulega tedna. Pšenica 42—44, rž 30—32, ječmen 28—32, oves 30—32, ajda 26—28, koruza 26—29 S za 100 kg, grah 80—1.00, isto leča, fižol 40—60, sladko seno 7—8, kislo 4—4.50, slama 3.50—5.00, zelje 1.20, sirovo maslo 2.80 do 4.40, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.60—2.80, svinjska mast 2.80—3.00 S za 1 kg, jajca 12—13, kokoši 2—4 S. trda drva, kratka 4 do 5, mehka 3—4 S za k. m.

ZANIMIVOSTI

Koliko je živih jezikov? Neka ameriška univerza je po dolgotrajnih ugotovitvah dognala, da je na svetu skupno 2796 živih jezikov. Med njimi so taki, katerih se poslužuje le neznatno število ljudi. V pragozdih južne Amerike n. pr. živi indijansko pleme Weddah, ki šteje komaj še 50 oseb. Največ različnih jezikov — namreč nad 200 — se govori v Indiji. Evropa, ne vštevši Rusije, ima 55 živih govoric, pri čemer pa razna narečja niso upoštevana. Če prištejemo številu živih jezikov še izumrle govorice, znaša število poznanih jezikov 6760. Babilonska zmešnjava je bila torej prav obsežna.

Radio v Ameriki. S 1. januarjem tekočega leta je bilo samo v avtomobile montiranih radioaparatov v Ameriki nad 4 milijone. Oddajnih postaj ima Amerika nad 100 in to visoko število omogočuje Amerikancem, da poslušajo radio-programe v poljubnem času. V zadnjem času se uveljavlja navada, da kupi ta ali druga večja trgovska firma eno ali več ur programa, angažira zanje prvovrstne umetnike in nudi odjemalcem in poslušalcem sijajne koncerte in igre, ob katerih uvodu in koncu napovedalec označi firmo, ki, poklanja radioprogram kot darilo svojim kupcem in vsej ameriški javnosti. Baje se ta način reklame dobro uveljavlja.

Šetališče sredi ledenika. Minuli teden je bilo ob prisotnosti zveznega kanclerja otvorjeno pod Visokim Klekom promenadno šetališče, ki mu menda ni para na svetu. Sredi ledenika se vije krasna cesta v višini 2369 metrov nad morjem in vodi v dolžini 2 in pol kilometra med skalovjem in ledom v višino 2542 m. Vzdolž ceste so postavljene klopi, dolinska stran je zavarovana z lesenim plotom. Razgled s ceste na obdajajoče gorske velikane, ledenike in prepade je veličasten.

Tihotapstvo v puščavah. Egiptovska vlada je ustanovila posebno puščavsko stražo, ki bo nadzirala tihotapce, ki spravljajo iz Azije v Egipt velike množine takozvanega hašiša, strupenega mamila, ki je med Egipčani zelo razširjeno. Lahkega dela puščavska straža ne bo imela, ker se tihotapci poslužujejo neverjetnih sredstev. Tako so egiptovski cariniki dolgo časa tuhtali, kaj pomenijo dolge karavane starih avtomobilov, vozečih po puščavskih potih v Egipt. Vse preiskave so bile zaman, dokler ni nek carinik razmontiral enega vozov ter našel v motorju posebne cevke, napolnjene z hašišem. Drugič spet so odkrili utihotapljeno blago v skrivnih predalih stanovanjskih mobilij, namenjenih za Egipt. Nedavno pa je nek stražar odkril hašiš v umetno pripravljeni in s kožo prevlečeni kamelski grbi.

Skrivnostna ladja. V luki angleškega pristanišča Portsmouth prodajajo ladjo, katere uganke do danes niso razvozlali. Neki angleški parnik jo je med svetovno vojno ustavil na odprtem morju. Ladja je bila snažna, vse je bilo na njej v najlepšem redu. Nikjer pa angleški mornarji niso našli žive duše, plavala je po morju brez človeka na krovu. Do danes so poizvedovali za skrivnostno zgodovino in lastnikom čudne ladje, a zaman. Sedaj so jo prodali.

Italijani iščejo v Abesiniji zlato. Že leta 1902 je odkril Italijan Prasso bogato najdišče zlata in platine, vendar do danes ne govori o njem, ker se zaveda, da mu nedostaje tehničnih sredstev za pridobivanje dragocenih kovin. Abesinija mora skrivati v svoji zemlji precej zlatega zaklada, ker se večkrat pripeti, da ta ali drugi domačin prinese zlate kepe na prodaj na trg. Italijanske tovarne gradijo za bodoče zlatokope šotore, kuhinje, postelje, italijanski strokovnjaki se trudijo, da bi dognali najizdatnejši način pridobivanja zlata, italijanski učenjaki pa pišejo debele knjige o tem, kako naj se karavane dobro zavarujejo pred vsemi mogočimi neprilikami. Tako se Italija pripravlja, da izkoplje abesinsko zlato in tako krije vsaj del svojih ogromnih izdatkov za abesinski pohod.

Srečna Sumatra! Na Sumatri, otoku v Tihem morju, žive ljudje razkošno in udobno. Pridelujejo gumo in izkupiček zanjo zadostuje za splošno blagostanje otoka. V svoji prešernosti so si v novejšem času izmislili šport, ki mu ni para na svetu. Iz bankovcev napravljajo zastavice in s temi zastavicami krasijo svoja kolesa, avtomobile in motocikle. Čim več zastavic ima kdo na svojem vozilu, tem bolj je ponosen. Ponekod izdelujejo iz bankovcev celo krožnike. Nekemu bogatašu pa se je zahotelo celo kopanje v pivu.

Škoda, da ni tako pri nas. Na karolinških in filipinskih otokih sredi Tihega oceana imajo domačini denar, ki mu na svetu ni para. Ker je namreč na otočju kamenje redko, služijo kot denar večji in manjši kamni, katerim dajo okroglo obliko in jih v sredi preluknjajo. Veliki denar predstavlja jo pravi mlinski kamni s premerom do 4 metrov. Srednjevelik kamen prezentira v našem denarju vrednost okrog 400 S. Za mali drobiž pa služijo domačinom kokosovi orehi. Za dva oreha kupiš vžigalico, hleb kruha dobiš za deset orehov, pol litra petroleja velja 40 orehov. Veliki denar prevažajo s pomočjo bolj ali močnih drogov, katere potegnejo skozi luknje. — Pa je dejalonek hudomušnež, da se o priliki odpelje z ladjo, natovorjeno z božjim darom, ki ga je pri nas v obilici in je kvečjemu v napotje, na Filipine. Srečno pot!

Celo leto prosto stanovanje, pozimi tudi hrana, tistemu, ki, hoče v času, ko ni paše, oskrbovati ovce in celoletno sadonosnik. Več pove „Kmečka zveza".

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Dkfm Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 5.
Tiska Ljudska tiskarna Ant. Machát in družba, Dunaj, V., Margaretenplatz 7.